

KUMAŞLARIN DUYUSAL ÖZELLİKLERİN BELİRLENMESİNDE SUBJEKTİF DEĞERLENDİRMENİN YERİ

Vildan SÜLAR
Ayşe OKUR
Dokuz Eylül Üniversitesi
Mühendislik Fakültesi
Tekstil Mühendisliği Bölümü Bornova / İZMİR

ÖZET

Bu yazıda kumaşların duyuşsal özelliklerinin belirlenmesi için kullanılan subjektif değerlendirme yöntemi tanıtılarak, değerlendirme kriterleri, değerlendirme koşulları, değerlendirme teknikleri ve değerlendirme sonuçlarının analizi konularında bilgiler verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Duyusal özellikler, subjektif değerlendirme, tutum

THE ROLE OF SUBJECTIVE EVALUATION IN THE DETERMINATION OF TACTILE PROPERTIES OF FABRICS

ABSTRACT

In this article, subjective evaluation method used for determining of tactile properties of fabrics is introduced and some knowledge is given about judgement criterias, assessment conditions, assessment techniques and analysis of results.

Keywords: Tactile properties, subjective evaluation, fabric handle

1. GİRİŞ

Günümüz koşullarında tüm sektörlerde olduğu gibi tekstil endüstrisi çalışanları da sonsuz tüketici istekleri ile karşı karşıyadır. Tüketiciler her geçen gün daha farklı özelliklere sahip tekstil ürünlerini daha uygun fiyatla satın almak istemektedirler. Bu durum üreticilerin sürekli bir arayış içerisinde olmasını gerektirmektedir. Kumaş üreticileri üretim sırasında değiştirebildikleri birçok parametrenin yanında kumaşın temel yapısal ve mekanik özelliklerinde hiçbir değişiklik yapmadan sadece farklı terbiye ve bitim işlemleri uygulayarak birbirinden çok farklı dokunuşlara sahip kumaşlar üretebilmektedirler. Tüketiciler ise yaptıkları birkaç basit el ve parmak hareketi ile kumaşa sadece dokunarak kumaşın kullanım yerine, dikim ve kullanım performansına ve hatta o kumaştan yapılan giysinin görünümüne karar vermeye çalışmaktadırlar. Yani giysi yapılması düşünülen kumaşlar seçilirken genellikle teknik özelliklerinden önce parlaklık, yüzey düzgünlüğü ya da pürüzlülüğü, yumuşaklık-sertlik, dolgunluk gibi duyuşsal özelliklerine dikkat edilmektedir.

Duyusal özellik denilince, en çok bilinen duyuşsal özellik olması sebebiyle, akla ilk olarak tutum gelmektedir. Tutum imalatçılar, giysi tasarımcıları ve tekstil materyalleri geliştiren ve seçen kişiler için kritik bir kumaş özelliğidir (Kim ve Slaten, 1999). En yaygın tanımı ile tutum bir kumaşa dokunduğunuzda hissettiğiniz her şey, tüm hislerin toplamı, başka bir ifade ile kumaşın taşıdığı mekanik ve yüzey özelliklerinin duyuşsal bir yansımasıdır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak da tutumu ya da diğer duyuşsal özellikleri tek bir cihazla objektif olarak ölçmek mümkün değildir. Bu nedenle duyuşsal özellikler ile ilgili çalışmaların birçoğunda, bir alet veya cihaz kullanmaksızın kişiler tarafından yapılan ve "subjektif" olarak adlandırılan değerlendirmelerin kullanıldığı görülmektedir.

Brand'a göre, bir kumaşın estetik konsepti temel olarak kişilerin tercihine bağlı olduğuna göre, tutum subjektif olarak kişiler tarafından değerlendirilmelidir (Ellis ve Garnsworthy, 1980). Fritz'e göre de insanlar duyuşlarını objektif, nicel ve tekrarlanabilir olarak değerlendirebilirler (Bishop, 1996). Ancak tamamen kişilerin kararlarına bağlı olan bu değerlendirme şekli, karar veren ki